

Foranalysen

Fakta om arrestsektoren til brug for projekt 40.
Analyse af arrestsektoren

Arbejdsgruppen vedrørende Foranalysen

Til Koncernledelsen, 28. maj 2015

Indhold

Indledning/opgave.....	1
Gruppens sammensætning	2
Rapportens opbygning	2
Hvad er Arrestsektoren?	3
Regelgrundlag.....	4
1. Hvad er klienternes personlige, sociale og kriminalitetsmæssige baggrund?.....	4
1.1 Om varetægtspopulationen	5
1.2 Klientellets sammensætning	6
Generelt.....	6
Psykisk sygdom og psykiatriske lidelser	6
Unge under 18.....	6
Kvindelige klienter.....	7
Rocker- og bandemedlemmer	7
Radikaliserede klienter.....	7
Udenlandske klienter	7
2. Kapacitet og belæg.....	9
2.1 Fleksibel kapacitet	9
2.2 Kapacitet	9
2.3 Kapacitetsudnyttelse	10
2.4 Politikredsens anvendelse af arrestsektorkapacitet	11
2.5 Indsættelse i Københavns Fængsler og arresthuse.....	12
2.6 Opholdstid i arresthus	12
2.7 Længden af afsluttede varetægtsfængslinger	13
3. Bygnings- og sikkerhedsmæssige forhold	14
3.1 Bygninger.....	14
Faciliteter generelt	15
Besøgsfaciliteter.....	15

Undervisningslokaler	15
3.2 Sikkerhedsmæssige forhold	15
Særlige grupper	16
Vold mellem indsatte	16
4. Beskrivelse af indholdsmæssige forhold.....	17
4.1 Socialfaglig indsats	17
4.2 Modtagelse.....	18
4.3 Sammenhængende klientforløb.....	19
4.4 Behov for digital selvbetjening under varetægt	19
4.5 Beskæftigelse	19
Beskæftigelsesprocent.....	20
4.5.1 Arbejde (produktion)	21
Intern Service og bygningsvedligehold.....	21
Personale.....	22
Driftsregnskab.....	22
4.5.2 Uddannelse.....	22
Særligt om undervisningstimer i arresthusene	22
Importforsøg i arresthusene	24
Udlicitering på uddannelsesområdet	24
Anvendelse af IT i undervisningen	25
4.5.3 Misbrugsbehandling.....	25
4.5.4 Behandlingstilbud mod vold i nære relationer	25
4.5.5 Programvirksomhed	26
4.6 Sport og fritid.....	26
4.7 Kontakt til familie og venner	27
4.8 Besøg, breve, udgang med mere	27
4.9 Sundhedsmæssig betjening	27
Psykiatrisk bistand	27
Sundhedsbetjening	28

Medicinhåndtering	28
Telemedicin.....	29
4.11 Yderligere om sundhed	29
Generelt.....	29
Aflønning af læger og sygeplejersker	29
Tandbehandling.....	29
Medicin	30
Andre sundhedsydelser	30
5. Kobling til øvrige myndigheder	31
5.1 Samarbejde med kommunerne om God Løsladelse.....	31
5.2 Samarbejde med øvrige aktører	31
6. Økonomi	32
6.1 Udgifter pr. fangedag.....	32
7. Personale.....	34
7.1 Børneansvarligordningen	34
7.2 Uddannelsesteams.....	35
7.3 Særligt om døgn tjeneste.....	35
Fordele ved døgnvagter.....	35
Ulemper ved døgnvagter.....	36
Beregning over omkostninger ved ændring af døgnvagter til oppegående nattjeneste i arresthusene.....	36
7.4 Særligt om transport.....	37
8. Bilag.....	39
8.1 Bilag til rapportens indhold.....	39
Bilag 1 – Kriminalforsorgens statistik 2013	39
Bilag 2 – Klientundersøgelsen 2011	39
Bilag 3 – Gennemsnitlig belægning i arrestsektoren 2011-2014 - Fordelt på statsborgerskab.....	39
Bilag 4 – Rapport om fleksibel anvendelse af Kriminalforsorgens kapacitet, april 2010	39

Bilag 5 – Notat til Arresthusanalysegruppen vedrørende fremskrivning af behovet for arrestpladser	39
Bilag 6 – Notat om Kriminalforsorgens kapacitet, oktober 2012	39
Bilag 7 – Pct. Dage, hvor kapacitetsudnyttelse var over 100%, 2011-2014	39
Bilag 8 – Gennemsnitlig belægsprocent for arrestpladser, 2011-2014	39
Bilag 9 – Dokument 37: Estimeret gennemsnitlig opholdstid i de enkelte arresthuse, excl. arrestafdelingerne. Fordelt efter område	39
Bilag 10 – Gennemsnitlig opholdstid som varetægtsarrestant i arresthusene, excl. arrestafdelingerne	39
Bilag 11 – Oversigt over visse sikkerhedsmæssige forhold i arresthuse og Københavns Fængsler.	39
Bilag 12 – Kriminalforsorgen vedligeholdelsessyn inkl. Teknisk syn 2014 – Vestre Fængsel	39
Bilag 13 – Kriminalforsorgen vedligeholdelsessyn inkl. Teknisk syn 2011 – Blegdamsvejens Fængsel	39
Bilag 14 – Bygningsoversigt	39
Bilag 15 – Årsrapportering om øget sektionering år 2013	39
Bilag 16 – Screeningsprojektet for psykisk sygdom, 2013	39
Bilag 17 – Ungebekendtgørelsen og ungevejledningen	39
Bilag 18 – Delindstilling om 26 udvikling af RNR til fængsler	39
Bilag 19 – Vejledning til resultatkontrakter for 2014	39
Bilag 20 – Oprettede handleplaner	39
Bilag 21 – Dokument 70 – Afsluttede varetægtsfængslinger i medfør af retsplejeloven eller udlændingeloven. Fængsler og arresthuse 2011-2014	39
Bilag 22 – Notat om undervisningstimer i arresthusene	39
Bilag 23 – Forsøg med import af undervisning i seks arresthuse 2012-2015 – Midtvejs evaluering af erfaringer og foreløbige virkninger i importforsøget	39
Bilag 24 – Besparelspotentialer i sundhedsbetjeningen af indsatte i fængsler og arresthuse. COW1, januar 2013	39
Bilag 25 – Indstilling om Sundhedsbetjeningen i Kriminalforsorgen, projekt nr. 35i	39
Bilag 26 – Projekt God Løsladelse, Servicestyrelsen	39
Bilag 27 - Projektbeskrivelse, Børneansvarlige	39

Bilag 28 – Timefordelingen blandt de børneansvarlige for 2015	40
Bilag 29 – Beskæftigelse opgjort pr. beskæftigelsestype og institutionstype	40
Bilag 30 – Driftsregnskab for arresthuse, 2013. Fordelt på områder.....	40
Bilag 31 – Samtlige bogførte klienttidsposter (timer) i 2014	40
Bilag 32 – Indstilling vedrørende transport og retsfremstilling af indsatte i Kriminalforsorgen, maj 2012	40
Bilag 33 – Notat af 27. oktober 2012 om transportområdet	40
Bilag 34 – Brugerundersøgelsen 2013.....	40
Bilag 35 – Iværksatte, gennemførte og afbrudte behandlingsforløb i fængsler og arresthuse i perioden 1.1.2013 - 31.12.2013	40
Bilag 36 – Diagram over Kriminalforsorgens nye struktur.....	40
Bilag 37 – Generelle krav til moderne og tidssvarende institutioner under Kriminalforsorgen	40
8.2 Yderligere bilag	41

Indledning/opgave

I Folketingets flerårsaftale 2013-2016 er der – blandt mange projekter – fastsat, at der skal gennemføres en foranalyse som beskriver fakta om den aktuelle situation i arrestsektoren til brug for *Flerårsaftale projekt 40, analyse af arrestsektoren med henblik på en eventuel arresthusreform.*

Projekt 40 skal gennemføres af et eksternt konsulentfirma, der vil få brug for et indgående baggrundsmateriale blandt andet om:

- Bygninger
- Kapacitet og belæg
- Sikkerhed
- Beskæftigelse, undervisning, fritid, forbehandling m.v.
- Personale
- Økonomi
- Forhold til andre, for eksempel kommuner og behandlingstilbud

Foranalysegruppen har endvidere medtaget spørgsmål om transport og døgtjeneste.

Det er om foranalysen angivet, at den ikke skal indeholde forslag til en ny struktur i arrestsektoren.

Foranalysegruppens opgave har i hovedtræk været at udarbejde en bred materialesamling, byggende på allerede tilgængelige oplysninger.

I denne rapport kan oplysninger vedrørende gennemsnitsbelægget i enkelte tabeller afvige marginalt fra tilsvarende oplysninger i Kriminalforsorgens Statisk samt i Kriminalforsorgens ledelsesinformationssystem. Det skyldes afrundingsfejl i forbindelse med opbrydning af tallene i undergrupperinger og den efterfølgende genberegning af gennemsnit.

Ny struktur

Sideløbende med denne rapport har Kriminalforsorgen implementeret en ny struktur. I Kriminalforsorgens flerårsaftale for 2013-2016 blev der indgået aftale om, at Kriminalforsorgen i 2014 skulle gennemføre en reorganisering. Reorganiseringen har bl.a. betydet, at der er etableret fire kriminalforsorgsområder, og en række opgaver er flyttet til de fire områder. Arbejdet med at implementere den nye struktur i Kriminalforsorgen startede den 1. oktober 2014, hvor fire områdedirektører tiltrådte. Den sidste fase af implementeringen af den nye struktur blev iværksat den 6. maj 2015, hvor lovgivningen bag Kriminalforsorgens reorganisering trådte i kraft og grundlaget for den del af klientsagsbehandlingen mv., som overgik til områdekantorerne faldt på plads.

De fire kriminalforsorgsområder består af Kriminalforsorgen Nord- og Midtjylland, Kriminalforsorgen Syddanmark, Kriminalforsorgen Sjælland og Kriminalforsorgen Hovedstaden. Hvert område udgøres af en række institutioner bestående af både fængsler, arresthuse, Kriminalforsorgen i Frihed (KiF) og pensioner. Et diagram over Kriminalforsorgens findes i bilag 36.

I løbet af 2015 bliver der som en del af den nye struktur set på at lægge flere institutioner sammen. Der lægges bl.a. op til, at arresthuse og KiF-afdelinger samles under fælles lokal ledelse, hvorved KiF kommer til at spille en mere central rolle som omdrejningspunkt for den enkelte klients møde med Kriminalforsorgen.

Gruppens sammensætning

- Arrestforvarer Frits Christensen
- Fuldmægtig Maja Schiøth Dyrby
- Udviklingskonsulent Kristian Frydkjær
- Stud.scient.pol. David Tolstrup Janlow, sekretæropgaver
- Souschef Bo Kielstrup
- Sikkerhedskonsulent John Kristiansen
- Afdelingsleder Peter Larsen
- Tillidsrepræsentant Henning Mørck
- Viceinspektør Peter Rask
- Specialkonsulent Anne Grethe Rasmussen
- Fuldmægtig Dan Simonsen
- Konsulent Jens Tolstrup, projektleder
- Fuldmægtig Bente Munksø Volkers

Rapportens opbygning

Indledningsvist henvises til tidligere gennemførte analyser som for eksempel:

- a) Analyse af Kriminalforsorgen 1998.
  - 1) Budgetanalyse udarbejdet af økonomistyrelsen.
  - 2) Bygningsanalyse udarbejdet af Direktoratet for Kriminalforsorgen/Forsvarets Bygningstjeneste.

- 3) Alternativ analyse udarbejdet af Deloitte & Touche Consulting Group.
- 4) IT-analyse udarbejdet af PA Consulting Group.
- b) Økonomistyrelsens analyse af arrestsektoren, 15. september 2003
- c) Analyse af Kriminalforsorgen, maj 2006 udarbejdet af The Boston Consulting Group.

Hovedindholdet i nærværende rapport er en betydelig bilagssamling, hvortil der henvises i de enkelte afsnit.

Bilagene findes elektronisk, og sendes samtidig med denne rapport.

Hvad er Arrestsektoren?

Arrestsektoren består af følgende elementer:

- 1) 36 arresthuse i provinsen (Færøerne og Grønland indgår ikke).
- 2) Københavns Fængsler og Ellebæk
- 3) Arrestafdelinger i statsfængsler

Der er tale om en særdeles uhomogen fordeling, fra 13 pladser i det mindste arresthus til 554 pladser i Københavns Fængsler.

Arresthusene og Københavns Fængsler rummer arrestanter, varetægtsfængslede og dømte (fængsel). Arrestafdelinger i statsfængsler rummer i udgangspunktet kun varetægt.

Type institution	Antal arrestpladser, 4. kvartal 2014
Lukkede fængsler	153,0
Åbne fængsler	60,7
Københavns Fængsler	554,3
Arresthuse	988,5
I alt	1 756,4

Regelgrundlag

Regelgrundlaget er det samme for de tre institutionstyper, først og fremmest Straffuldbyrddelsesloven og bekendtgørelserne om varetægt, fællesskab og beskæftigelse (se i øvrigt Retsinformation).

Blandt andet på grund af institutionernes størrelse, fysiske og personalemæssige sammensætning og arten af omfanget af de faciliteter og tilbud, der er til rådighed for de indsatte, kan der være tale om meget væsentlige forskelle mellem de tjenestesteder, der indgår i arrestsektoren.

Arrestpladser udgjorde ultimo 2013 knap halvdelen af den samlede kapacitet med en udnyttelsesprocent på 97,1% (se Bilag 1, Tabel 3.4).

Arrestpladsernes gennemsnitlige belæg var i 2013 1.785,6, hvoraf 282,9 (16%) var fængselsdømte.

Regime	Kapacitet	Varetægt/ anholdte	Fængsel	For- varing	Bøde- forvand- ling	Udlæn- dinge- lov	Andet	Belæg i alt	Udnyt- telses- procent
Lukkede pladser	909,2	13,2	782,1	42,8	-	0,5	18,8	857,5	94,3
Åbne pladser	1.357,5	1,5	1.361,6	0,3	1,1	0,0	0,3	1.364,8	100,5
Arrestpladser	1.858,7	1.347,5	282,9	2,0	0,1	152,8	0,2	1.785,6	96,1
2013	4.125,5	1.362,2	2.426,6	45,1	1,3	153,3	19,3	4.007,8	97,1

For øvrige år se Bilag 1, Tabel 3.1

Ultimo 2014 var arrestkapaciteten 1.756 pladser.

1. Hvad er klienternes personlige, sociale og kriminalitetsmæssige baggrund?

I Klientundersøgelsen 2011 (Bilag 2) belyses Kriminalforsorgens klienter, hvad angår personlige, sociale og kriminalitetsmæssige forhold. Undersøgelsen kan anvendes til at give baggrundsviden om klienterne, så det bliver muligt for Kriminalforsorgen at tilpasse programvirksomhed, behandling, arbejde og uddannelse til klienternes behov.

Undersøgelsen kan bruges som et opslagsværk, når man har behov for viden om Kriminalforsorgens klienter. Undersøgelsen kan således både anvendes af ansatte i Kriminalforsorgen og andre, som beskæftiger sig med eller interesserer sig for Kriminalforsorgen.

Kapitel 2 omhandler tilsynsklienterne, mens kapitel 3 omhandler de fængselsdømte og kapitel 4 omhandler de varetægtsfængslede. I kapitel 5 sammenlignes Kriminalforsorgens klienter med den danske befolkning generelt.

Klientundersøgelsen viser, at Kriminalforsorgens klienter ikke udgør et repræsentativt udsnit af den danske befolkning, men at de adskiller sig væsentligt i forhold til diverse baggrundsfaktorer såsom

køn, alder og etnisk oprindelse. Undersøgelsen viser også, at Kriminalforsorgens klientel ikke overraskende er mere socialt belastet end den danske befolkning generelt. Klientundersøgelsen 2011 bidrager med at give opdateret viden om, hvem Kriminalforsorgens klienter er, og præcis hvor meget de adskiller sig fra den danske befolkning.

Klientundersøgelsen 2011 peger på, at Kriminalforsorgens klienter er en gruppe personer, som er socialt belastet på mange områder. Mange af klienterne er forinden mødet med Kriminalforsorgen "faldet gennem hullerne" i det sociale system, uddannelsessystemet og sundhedssystemet. Kriminalforsorgens indsats skal ses i den sammenhæng. Klientundersøgelsen 2011 giver imidlertid væsentlig information om, hvem klienterne er, og giver dermed viden om, hvor der skal sættes ind, når Kriminalforsorgen skal hjælpe klienterne videre til et liv uden kriminalitet efter deres dom.

Klientundersøgelsen hviler på klienter med dansk CPR-nummer og omfatter derfor ikke udlændinge uden fast tilknytning til Danmark.

Det fremgår af Bilag 3, gennemsnitlig belægning i arrestsektoren, at udenlandske statsborgere uden tilknytning til Danmark, i 2014, udgjorde i alt 29%. Den procentvise andel af disse udlændinge varierer meget fra tjenestested til tjenestested. Når man ser bort fra Ellebæk, der i sagens natur er oprettet til disse udlændinge, svinger andelen fra 61% i Sønderborg, 73% i Aabenraa over Københavns Fængslers 39% til Vejles 8% og Rønnes 7%.

Udenlandsk statsborgerskab uden tilknytning til Danmark på landsplan.			
2011	2012	2013	2014
21%	26%	29%	29%

1.1 Om varetægtspopulationen

Klienttypen er kendetegnet ved, at der blot er en lille andel af kvinder blandt klienterne, mens en forholdsvis stor andel af klienterne er indvandrere og efterkommere (27 pct.). En stor del af klienterne har været anbragt uden for hjemmet i løbet af deres barndom. Gruppen er socioøkonomisk dårligt stillet: Der er forholdsvis mange på kontanthjælp (12 pct.) og mange, som er uden for arbejdsstyrken. Hovedparten af de varetægtsfængslede bor alene og bor uden børn, og hovedparten har ikke opnået en kompetencegivende uddannelse, efter de har forladt folkeskolen.

Andre faktorer peger også på, at klienterne er belastede: 12 pct. har modtaget behandling for psykiske lidelser og adfærdsmæssige forstyrrelser inden for det seneste år forud for indexdagen (primært for alkohol- eller stofrelaterende diagnoser, skizofreni mv. og nervøse og stress-relaterede tilstande).

En del af klienterne har modtaget behandling for stofmisbrug, og gruppen er svært kriminelt belastet (med i gennemsnit fire tidligere fængselsstraffe bag sig)(Bilag 2, s. 152).

1.2 Klientellets sammensætning

Generelt

Varetægtspopulationen beskrives nærmere i Kriminalforsorgens klientundersøgelse 2011, afsnit 4 (Bilag 2). Undersøgelsen omfatter dog kun klienter med dansk cpr-nummer, da der ikke findes oplysninger om klienter uden dansk cpr-nummer i Danmarks Statistik

Psykisk sygdom og psykiatriske lidelser

En stor andel af varetægtspopulationen har psykiatriske lidelser af forskellig karakter. I forbindelse med et screeningsprojekt i 2010-2012 blev omfanget af psykisk sygdom og andre psykiatriske lidelser blandt varetægtsarrestanterne i Vestre Fængsel afdækket (Bilag 16).

Undersøgelsens resultater kan ikke uden videre generaliseres til den samlede varetægtspopulation, men billedet blandt de 672 undersøgte varetægtsarrestanter var, at 83 % har fået stillet en diagnose i forbindelse med den psykiatriske udredning. 41 % af de samlede diagnoser er misbrugsdiagnoser. Derudover var 8 procent af de undersøgte varetægtsarrestanter psykisk syge og burde derfor ikke have ophold i Kriminalforsorgen, men behandles i det almindelige psykiatriske behandlingssystem.

Unge under 18

Unge varetægtsfængslede, som ikke kan surrogatanbringes, bliver indsat på det særlige ungeafsnit i Vestre Fængsel. Her kan de unge skærmes i forhold til øvrige indsatte, de har mulighed for egen gårdtur og eget fællesskab, og der er tilknyttet særligt personale.

Uden for København placeres de unge i øvrige arresthuse under hensyn til de særlige bestemmelser i ungebekendtgørelsen (Bilag 17), der skal beskytte de unge mod uheldig påvirkning fra voksne.

De unge behandles i henhold til ungereglerne (ungevejledningen, se Bilag 17). Det er særligt vigtigt at være opmærksom på unge, der placeres i arresthusene, idet arresthusene generelt ikke når at oparbejde erfaring eller praksis på ungeområdet, fordi der placeres så forholdsvis få.

I forbindelse med besvarelsen af et samrådsspørgsmål til Folketingets Retsudvalg i november 2013 om blandt andet varetægtsfængsling af børn og unge under 18 år, tilkendegav Justitsministeren, at hun ønskede foretaget en kortlægning af diverse forhold vedrørende unge under 18 år, der afsoner eller er

varetægtsfængslet i fængsler eller arresthuse. Kriminalforsorgen har i januar 2015 afgivet et bidrag til redegørelsen.

Kvindelige klienter

Kvindelige indsatte i arresthuse placeres på samme afdelinger som mandlige indsatte, dog efterstræbes det på Københavns Fængsler at placere de kvindelige indsatte på egen afdeling, når forholdene tillader det.

Kvindelige indsatte er en potentiel sårbar målgruppe, hvorfor man i en fremtidig disponering bør overveje, hvilke muligheder der er for at sikre kvindelige indsatte bedre vilkår i arresthusene, herunder at samle de kvindelige indsatte i færre arresthuse end i dag.

Forligskredsen bag Kriminalforsorgens flerårsaftale er ved at behandle et forslag om etablering af kvindefængsel i Statsfængslet i Jyderup. Hvis forslaget vedtages, er planen at kvindelige arrestanter fra Sjælland og Fyn samles på arrestpladser i Statsfængslet i Jyderup, mens der for kvindelige arrestanter fra Jylland arbejdes på at reservere enkelte jyske arresthuse til kvindelige arrestanter.

Rocker- og bandemedlemmer

Antallet af rockere og bandemedlemmer i Kriminalforsorgen er de seneste år steget markant. I kølvandet på stigningen, er der opstået en række nye udfordringer, blandt andet i forhold til sikkerheden. Se også afsnit 3.2 sikkerhedsmæssige forhold.

Radikaliserede klienter

Det vurderes, at Kriminalforsorgen i fremtiden bør opprioritere, videreudvikle og intensivere indsatsen.

Udenlandske klienter

Jf. Bilag I er der en del udenlandske indsatte især på Københavns Fængsler, men også i arresthusene i øvrigt, hvor de i nogle af arresthusene udgør en stor andel. Nogle af de udenlandske indsatte er udvisningsdømte, der afsoner dommen (typisk korte domme) i et arresthus. Gruppen af udenlandske klienter defineres overordnet som klienter, der ikke har dansk statsborgerskab. De udenlandske klienter har samme rettigheder i forhold til beskæftigelse, sundhedsbetjening mv. som øvrige indsatte, men sprogbarriererne er en stor udfordring i forhold til at leve op til Kriminalforsorgens forpligtelser over for gruppen, og sprogbarriererne indebærer desuden en risiko for, at eventuelle fysiske eller psykiske problemstillinger ikke afdækkes ved indsættelsen (jf. nedenfor om modtagelse).

Det er en generel udfordring, men en særlig udfordring i arresthusene, hvor der er færre og mindre varierede personaleressourcer end i Københavns Fængsler og fængslerne.

Udover udlændinge, der er dømt for eller arresteret i forbindelse med efterforskning af et kriminelt forhold, huser Kriminalforsorgen også flere andre grupper af udlændinge, fx asylansøgere. På grund af sin beliggenhed nær grænseovergange får Arresthuset i Aabenraa med jævne mellemrum indbragt asylansøgere. Det er en nødforanstaltning, og asylansøgerne placeres i en særlig barak, adskilt fra arrestanterne.

2. Kapacitet og belæg

2.1 Fleksibel kapacitet

En arbejdsgruppe afgav i april 2010 en rapport om fleksibel anvendelse af Kriminalforsorgens kapacitet (Bilag 4), der indeholder centrale overvejelser og anbefalinger om kapacitetsudnyttelsen på både kortere og længere sigt. Her skal kun fremhæves nogle få af anbefalingerne:

- Udvikling af bygningsmassen til størst mulig fleksibilitet (åbent til lukket og omvendt).
- Ophævelse af sondringen mellem varetægt og afsoning under hensyn til formodet opholdslængde og sikkerhedsniveau.
- Forstærket prognosearbejde.
- Forsat anvendelse af konverteringer og midlertidige lukninger.

For så vidt angår prognoser og fremskrivning af behovet for arrestpladser har foranalysegruppen udarbejdet et notat (Bilag 5), der konkluderer at der i nyere tid er blevet foretaget to mellemfristede fremskrivninger af behovet for bl.a. arrestpladser. Ved begge fremskrivninger er det fremhævet, at erfaringerne vedrørende træfsikkerheden i mellemfristede og langsigtede fremskrivninger er dårlig. Såvel danske som udenlandske erfaringer på området viser, at træfsikkerheden ved mellemfristede fremskrivninger forringes dramatisk allerede efter mere end 1 års fremskrivning. I den seneste mellemfristede fremskrivning er afvigelsen mellem fremskrevet belæg og realiseret belæg på over 7 % i det 3. fremskrivningsår. Der er derfor ikke i forbindelse med foranalysen foretaget en mellemfristet fremskrivning af arrestantbelægget og det heraf afledte kapacitetsbehov. Se endvidere Bilag 6 Notat af 22. oktober 2012 om Kriminalforsorgens kapacitet.

2.2 Kapacitet

Der henvises indledningsvis til Bilag 1, Statistik 2013, Tabel 3.1 gennemsnitligt belæg i 2013 og Bilag 6, Endelig udredning af Kriminalforsorgens kapacitet.

Før 1999 var belægsmålsætningen 90% for hele systemet, herefter 92%. Med flerårsaftalen 2013-2016 blev måltallet hævet til 94%, dog med midlertidige forhøjelser af måltallet i 2013 og 2014.

Kapaciteten i fængsler og arresthuse, beregnet som gennemsnitlige årspladser, ligger forholdsvis konstant omkring 4.000 pladser i tiden 2004-2014. I samme periode har der ikke desto mindre været en betydelig fleksibilitet med hensyn til oprettelse og nedlæggelse af pladser til henholdsvis arresthus, åbne og lukkede pladser.

Kriminalforsorgens kapacitet 2004-2014 fordelt på kapacitetstype (gns. årspladser)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Arrestpladser	1.679	1.700	1.721	1.675	1.608	1.714	1.778	1.819	1.868	1.859	1.802
Åbne fængselspladser	1.394	1.527	1.520	1.477	1.377	1.346	1.395	1.371	1.318	1.357	1.298
Lukkede fængselspladser	840	922	943	960	921	958	944	944	937	909	921
Kapacitet i fængsler og arresthuse	3.913	4.149	4.184	4.112	3.906	4.018	4.117	4.134	4.123	4.125	4.021
Pensionspladser	181	181	180	180	180	180	180	180	180	177	174
Kapacitet uden for fængsler og arresthuse	181	181	180	180	180	180	180	180	180	177	174
Kapacitet i alt	4.094	4.330	4.364	4.292	4.086	4.198	4.297	4.314	4.303	4.302	4.195

Ann: Arrestkapaciteten er inkl. midlertidige arrestpladser i Kriminalforsorgens Institution for Følelsesberøvede Asylansøgere Ellebak. Pladserne har igennem de seneste år være anvendt i kortere eller længere perioder.

Kilde: Direktoratet for Kriminalforsorgen

For nøjere historik og analyse se Bilag 6, der blandt andet indeholder overvejelser om

- Opgørelse af Kriminalforsorgens kapacitet 2012-2016
- Forventet belægsudvikling 2012-2016
- Kapacitetsstyring
- Kapacitetsudnyttelse
- Mulig kapacitetsudvidelse
- Belægsprognoser

2.3 Kapacitetsudnyttelse

Den faktiske kapacitetsudnyttelse i Kriminalforsorgen har ligget højt.

Faktisk kapacitetsudnyttelse 2004-2014 (pct.)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Lukkede fængsler	93,8	95,6	92,8	88,8	89,4	90,6	94,4	96,2	94,3	94,3	95,6
Åbne fængsler	95,5	99,3	95,0	92,3	87,7	91,3	96,3	97,4	99,3	100,5	93,5
Københavns fængsler	99,7	98,5	96,4	91,1	94,7	95,5	101,4	101,1	101,6	102,4	100,5
Arresthuse	97,4	95,8	93,6	83,8	93,6	94,1	95,5	97,5	93,6	93,3	90,9
I alt	96,3	97,4	94,3	89,0	90,5	92,4	96,3	97,7	96,6	97,1	94,1
Overordnet måltal¹	92	95*	92	92	92	92	92	95*	95*	94**	94**

¹Måltallet blev 2005, 2011 og 2012 midlertidigt hævet til 95 pct. med henblik på at håndtere et højt belæg de pågældende år.

Kilde: Direktoratet for Kriminalforsorgen

** I forlængelse af fleråsaftalen 2013-2016 for Kriminalforsorgen blev der fastsat en ny permanent belægsnibetning på 94 pct., der dog var midlertidig forhøjet til 98 pct. i 2013 og 97 pct. i 2014.

Udnyttelsen har været særlig højt i Københavns Fængsler og en række Sjællandske arresthuse, hvor der i tiden 2011-2014 har været et betydeligt antal dage med en udnyttelse over 100%, se nærmere herom Bilag 7.

Kapacitetsudnyttelsen i de enkelte huse varierer betydeligt, men er generelt høj. For de enkelte arresthuse i perioden 2011-2014, se Bilag 8.

2.4 Politikredsenes anvendelse af arrestsektorkapacitet

Det gennemsnitlige årsbelæg, det vil sige gennemsnitligt belagte pladser, var 1.700 i 2014, heraf 259 afsonere. På grund af opgørelsesmåden kan de 259 afsonere ikke fordeles på politikredse, men set i forhold til politiets behov er dette ikke relevant.

Arbejdsgruppen har beregnet hvilken "kapacitet" der i slutningen 2014 var beliggende i de enkelte politikredse. Der er ikke taget højde for midlertidige lukninger, for eksempel Assens i Fyns Politikreds.

Gennemsnitlig belægning af arrestanter i arrestsektoren (arresthuse, arrestafdelinger og KF) fordelt på politikredse.

	2011	2012	2013	2014	2014
	Arrestanter	Arrestanter	Arrestanter	Arrestanter	Politikredsens "kapacitet" i 2014
Politikreds					
Bornholm	4	10	7	6	18
Fyn	92	101	98	73	154
København	448	515	539	529	553
Københavns Vestegn	106	80	101	87	66
Midt- og Vestjylland	79	104	82	80	106
Midt- og Vestsjælland	107	86	82	84	152
Nordjylland	68	71	76	63	132
Nordsjælland	96	105	110	114	139
Syd- og Sønderjylland	134	113	117	100	132
Sydsjælland og Lolland-Falster	105	91	79	91	114
Sydøstjylland	95	78	92	90	143
Østjylland	97	101	102	103	109
Uoplyst	25	21	16	20	0
I alt	1455	1477	1502	1441	1818

2.5 Indsættelse i Københavns Fængsler og arresthuse

Københavns fængsler modtog i 2014 5.918 indsatte. Provinsens arresthuse varierede betydeligt, fra 89 i Rønne i 2014 til 571 i Århus i 2014 (se nærmere, Bilag 9).

2.6 Opholdstid i arresthus

Den gennemsnitlige opholdstid i arresthus beregnes i udgangspunktet på institutionsniveau, det vil sige at en indsat, der overføres fra en institution til en anden indgår som "nyindsat" i den pågældende institution (dage tælles forfra).

I denne rapport anvendes en estimeret gennemsnitlig opholdstid $\frac{\text{Antal opholdsdage}}{\text{Antal indsættelser}}$ der viser betydelige forskelle mellem områderne (og dermed mellem Københavns Fængsler og arresthusene). Den samlede gennemsnitlige opholdstid pr. institution har de senere år ligget på omkring 40 dage.

Estimeret gennemsnitlig opholdstid i de enkelte arresthuse, inkl. KF, excl. arrestafdelingerne. Fordelt efter område				
År				
	2011	2012	2013	2014
Område	Gennemsnitlig opholdstid i dage	Gennemsnitlig opholdstid i dage	Gennemsnitlig opholdstid i dage	Gennemsnitlig opholdstid i dage
1 København og Nordsjælland	36	35	35	36
2 Sjælland	55	46	45	50
3 Fyn, Syd- og Sønderjylland	40	40	40	40
4 Midt- og Nordjylland	46	47	43	44
Alle områder	41	40	39	40

Opholdstid er estimeret som antal opholdsdage i arresthuset divideret med antal indsættelser i arresthuset.

I Bilag 9 kan man se opholdstiderne for de enkelte arresthuse.

Gennemsnitlig opholdstid som varetægtsarrestant i de enkelte arresthuse, inkl. KF, excl. arrestafdelingerne. Fordelt efter område. Anholdte samt frihedsberøvede i henhold til udlændigeloven er ikke medtaget i opgørelsen				
År				
	2011	2012	2013	2014
Område	Gennemsnitlig opholdstid i dage	Gennemsnitlig opholdstid i dage	Gennemsnitlig opholdstid i dage	Gennemsnitlig opholdstid i dage
1 København og Nordsjælland	52,0	54,2	53,5	54,9
2 Sjælland	66,5	64,9	61,9	65,9
3 Fyn, Syd- og Sønderjylland	68,0	65,5	70,9	68,9
4 Midt- og Nordjylland	64,7	72,2	73,7	79,5
Gnstl. opholdstid *)	59,3	60,8	61,2	62,9
*) Angiver gnstl. opholdstid i hver enkelt arresthus og ikke den samlede opholdstid for varetægtsfængslingen, idet overførsler regnes som ny indsættelse.				

Se de enkelte huse i Bilag 10.

Ser man på den estimerede gennemsnitlige opholdstid for varetægtsarrestanter er gennemsnittet i 2014 63 dage med en ikke uvæsentlig forskel mellem de enkelte områder, navnlig for så vidt angår område København og Nordsjælland set i forhold til de øvrige områder.

2.7 Længden af afsluttede varetægtsfængslinger

Direktoratet for Kriminalforsorgen har foretaget en opgørelse over længden af afsluttede varetægtsfængslinger i medfør retsplejeloven eller udlændingeloven for hele arrestsektoren. Der er altså tale om en opgørelse på individ niveau, der viser, at varetægtsfængslede der afsluttede deres ophold i varetægt i henholdsvis 2011, 2012, 2013 og 2014 i gennemsnit har hensiddet over 80 dage. Af tekniske grunde kan denne opgørelse kun foretages på nationalt niveau.

Afsluttede varetægtsfængslinger i medfør af retsplejeloven eller udlændingeloven. Fængsler og arresthuse 2011-2014.				
Gennemsnitlig opholdstid i dage	2011	2012	2013	2014
	83,6	80,7	82,3	83,9

3. Bygnings- og sikkerhedsmæssige forhold

3.1 Bygninger

Kriminalforsorgens bygningsmasse er generelt af ældre dato. Det gælder også arresthusene, hvoraf mange er opført i slutningen af 1800-tallet eller begyndelsen af 1900-tallet (om opførelsesår se Bilag 11 og Bilag 14).

Arresthusene er ofte placeret i bykernen, og en del arresthuse er fredede og bevaringsværdige bygninger. De gamle arresthuses indretning er utidssvarende og kan ikke tilgodese de krav, der stilles til en moderne kriminalforsorg. Mulighederne for at gøre bygningerne mere tidssvarende ved at ændre i deres indretning og opføre tilbygninger er som oftest meget begrænsede.

Nogle af de krav, der bl.a. stilles, er krav til cellernes fysiske størrelse, sanitetsforhold på cellerne, fælles opholdsrum, lokaler til forskellige former for beskæftigelse såsom produktion, undervisning, behandling mv., træningsfaciliteter, den fysiske placering i forhold til at opnå tilstrækkelig perimeter-sikring og meget mere. En oversigt over generelle krav til tidssvarende institutioner fremgår af bilag 37.

Kriminalforsorgens byggetekniske rådgiver udarbejder med jævne mellemrum analyser af vedligeholdelsesbehovet for kriminalforsorgens bygninger. Den seneste analyse fra 2014 viser, at der er et stort vedligeholdelsesbehov i arresthusene, som i en vis udstrækning er udtryk for et vedligeholdelsesmæssigt efterslæb. De særlige krav og restriktioner, som knytter sig til udførelse af arbejder i de fredede og bevaringsværdige bygninger indebærer, at vedligeholdelsesarbejder i disse bygninger er mere omkostningstunge end i ikke-fredede bygninger.

Gennem de senere år er Vestre Fængsel opgraderet i betydelig grad. Cellerne er forsynet med større vinduer, en ny besøgsbygning er under opførelse og kapaciteten er under udvidelse.

Seneste vedligeholdelsessyn (Bilag 12) opgør et behov for udskiftning og vedligeholdelse i perioden 2014-2023 til i alt knap 30 millioner kroner.

Hertil kommer Blegdamsvejens Fængsel, se Bilag 13.

Arrestafdelinger i statsfængsler er ikke særskilt opgjort i bygningssynene.

Østjylland er med sin arrestafdeling moderne og tidssvarende med nødvendige bi-arealer til produktion, undervisning og fritid.

Vridsløselille forventes nedlagt med udgangen af 2016.

Arrestafdelingen i Nyborg vurderes at være rimeligt vedligeholdt.

Arrestafdelingerne i de åbne fængsler er hovedsageligt nyere bygninger, som vurderes at være rimeligt vedligeholdet.

Arresthusene

Fem arresthuse (Haderslev, Ringkøbing, Ringsted, Silkeborg og Svendborg) har lejeaftale med Bygningsstyrelsen, to (Holstebro og Holbæk) ejes af kommunen.

Behovet for vedligeholdelse af de øvrige arresthuse opgøres i det seneste bygningssyn til 47,84 millioner kroner over en ti års periode, se i øvrigt Bilag 14, der også indeholder oplysning om de enkelte arresthuses størrelse, kapacitet, tilstand og økonomi i henhold til bygningssyn.

Faciliteter generelt

Generelt har arresthusene pladsmangel, da rammerne (især i de ældre huse) ikke er lavet til at rumme undervisning, behandling m.m. Ofte skal samme lokale rumme mange forskellige formål, hvilket begrænser mulighederne for de enkelte aktiviteter.

Besøgsfaciliteter

I samtlige arresthuse er besøgsfaciliteterne og aktiveringsmulighederne for børn blevet forbedret som følge af skærpede kontraktmål i 2012 og indførelsen af børneansvarligordningen. En af de forhold, der er blevet omtalt i den forbindelse, er vigtigheden af at kunne gå udendørs (fx i form af besøgsrum med en overdækket, indhegnet terrasse), hvilket bør have in mente, hvis man overvejer at ændre/forbedre bygningsmassen i arresthusene eller bygge helt nye arresthuse.

Undervisningslokaler

I 2010 blev der foretaget en undersøgelse af undervisningsforholdene i arresthusene, der viste at undervisningslokalet i de fleste arresthuse også bruges til andre formål end undervisningen, og at der generelt er et behov for at forbedre de fysiske rammer. I forbindelse med forsøg med import af undervisning i arresthuse på satspuljen 2012-2015 er faciliteterne til undervisning forbedret i forskellig grad i de deltagende arresthuse (Køge, Maribo, Svendborg, Kolding, Viborg og Hobro).

3.2 Sikkerhedsmæssige forhold

Oversigten i Bilag 11 angiver blandt andet, hvilke arresthuse der er opført efter "treenighedsprincippet" (arrest, politi og ret i et sammenhængende kompleks).

Som følge af politireformen og retsreformen er politiet og/eller retten i en lang række tilfælde flyttet bort fra arresthuset. For så vidt angår "samlet sikkerhedsmæssig vurdering" indeholder Bilag 11 en

summarisk vurdering af det enkelte arresthus. En mere detaljeret vurdering må i givet fald skaffes fortroligt fra Sikkerhedsenheden i Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Det grundlæggende sikkerhedsmæssige problem i arresthusene er placeringen af det enkelte arresthus, da knap halvdelen af husene betegnes som "dårlig" på grund af manglende perimeterafstand der ikke i de eksisterende huse kan skabes, på grund af beliggenhed i bykerne/tæt bebyggelse.

Særlige grupper

Som led i håndteringen af særlige grupper har fængslerne og nogle arresthuse gennemført en del sektioneringsprojekter. Om sektionering henvises i det hele til Bilag 15 Årsrapportering om øget sektionering fra projektgruppe nr. 9.

For tiden er det Kriminalforsorgens vurdering, at yderligere sektionering ikke er aktuel.

Spørgsmålet om anvendelse af enkelte arresthuse til særlige formål vil dog kunne, være aktuel jf. for eksempel afsnit 1.2 om kvindelige klienter, s. 6.

For så vidt angår *rocker-bandemedlemmer* er situationen den, at man har besluttet at ophæve den eksisterende placeringsnøgle og alene lade en samlet vurdering af den aktuelle situation i rocker-/bandemiljøet og den konkrete sammensætning i institutionerne danne grundlag for placeringerne.

Af hensyn til *radikaliserede klienter* er der for tiden overvejelser om at opprioritere, videreudvikle og intensivere indsatsen.

Vold mellem indsatte

Af brugerundersøgelsen 2013 (Bilag 34) fremgår det, at andelen af indsatte, der angiver, at de aldrig har været udsat for vold fra medindsatte, er højest blandt indsatte i arresthusene, mens den er lavest blandt indsatte i lukkede fængsler.

At der i nogle institutioner er større problemer med vold mellem de indsatte vurderes, at bero på klientellets sammensætning og regimet i de enkelte typer af institutioner. Eksempelvis ses som anført ovenfor meget få tilfælde af vold mellem indsatte i arresthuse, hvor muligheden for fællesskab mellem de indsatte er begrænset og i stort omfang finder sted som styret fællesskab med en anden indsat i eget opholdsrum.

Erfaringerne viser, at opdelingen af celleafsnit og beskæftigelses- og fællesskabsfaciliteter, som er gennemført i nogle institutioner, er medvirkende til at skabe bedre forhold på de pågældende afsnit. Et mindre antal indsatte pr. enhed i institutionen minimerer nogle indsattes behov for at manifestere sig eller i øvrigt dominere hinanden, ligesom det giver flere muligheder for at sammensætte de indsatte på en optimal måde. Direktoratet for Kriminalforsorgen, har i LIS (Ledelses Informations Systems), løbende statistik om vold mellem indsatte og vold mod personale.

4. Beskrivelse af indholdsmæssige forhold

Nedenstående redegørelse giver et bredt billede af den behandlingsmæssige m.v. indsats i arrestsektoren.

For en række afsnits vedkommende henvises også til andre afsnit i nærværende rapport. Bilagshenvisningerne er til denne rapport's bilagssamling.

Generelt er der langt færre tilbud og indsatser i arresthusene end i fængslerne. Dette skyldes blandt andet den korte opholdstid (se også Afsnit 1.6), men opholdstiden og status som varetægtsarrestant er ikke den eneste årsag, da der er stor forskel på mulighederne mellem Københavns Fængsler (primært Vestre Fængsel) og de øvrige arresthuse. De største barrierer i de små arresthuse er manglende faciliteter og få faggrupper (og dermed færre faglige kompetencer) på grund af arresthusenes størrelse. Desuden skal det tages i betragtning, at der ikke har været de samme indholdsmæssige kontraktmål for arresthuse og arrestafdelinger som for fængslerne og Københavns Fængsler, hvilket også må tillægges betydning i forhold til institutionernes fokus og prioritering på beskæftigelsesområdet.

Arrestafdelingerne på fængslerne er typisk ikke skilt ud i de normale statistikker og opgørelser over beskæftigelse. En indsamling af oplysninger vedrørende arrestafdelingerne, foretaget i februar 2015, viser et blandet billede. Generelt lader der til at være en fordel for arrestafdelingerne i at kunne trække på en bredere vifte af faglige kompetencer, fordi arrestafdelingen i nogen grad kan dele personale med fængslet. Faciliteterne til beskæftigelse og fritid er dog typisk kun arrestafdelingens egne, men på Statsfængslet Østjylland har arrestafdelingen for eksempel mulighed for at bruge fængslets sportshal på lige fod med de andre afdelinger. Faciliteterne og tilbuddene varierer en del mellem arrestafdelingerne.

Med hensyn til de indholdsmæssige forhold vil større enheder give flere muligheder for den socialfaglige indsats, beskæftigelse, fritidstilbud og sundhedsmæssig betjening. Med hensyn til kontakt til familie og venner er geografisk nærhed til familien dog også en væsentlig faktor. Til gengæld vil større enheder typisk have grundlag for bedre besøgsfaciliteter.

4.1 Socialfaglig indsats

Den varetægtsfængslede kan under sit arrestophold miste tilknytning til arbejdsmarkedet og uddannelse, ligesom relationer til nære pårørende kan lide skade. Derfor er det vigtigt, at der formidles kontakt til pårørende, institutioner og andre myndigheder, der kan yde hjælp. Denne socialfaglige indsats under varetægt kan bidrage til en tidlig og succesfuld tilbagevenden til en almindelig hverdag efter løsladelse.

Den socialfaglige indsats i varetægtsperioden tilrettelægges i et samarbejde mellem den indsatte, arresthuspersonalet og socialrådgivere fra Kriminalforsorgen i Frihed (KiF). I Københavns Fængsler og

i fængslernes arrestafdelinger er det socialrådgivere fra de pågældende institutioner, der varetager opgaven.

Forsorgsarbejdet i arresthusene vægtes forskelligt. Der er ingen faste retningslinjer for forsorgsarbejdet, og der mangler definition af snitfladerne mellem socialrådgivernes og betjentenes opgaver. Ulempen ved små arresthuse er, at der ikke er administrative ressourcer i de små huse. Den lokale socialrådgiver vil dog typisk have fordel af at kende kommunen, og det kan give sammenhængskraft, at det kan være den samme person som bliver tilsynsførende bagefter. Til gengæld kan det knibe med tilstrækkelig viden om lovgivningen ud over KiF-lovgivningen.

En projektarbejdsgruppe har indstillet, at der i første halvår af 2015 nedsættes en arbejdsgruppe, der analyserer og vurderer den samlede socialfaglige og behandlingsmæssige indsats i arresthusene, og hvordan arresthusene bedst bidrager til sammenhængende klientforløb (Bilag 18). Herunder vil det blive overvejet, om det er hensigtsmæssigt at implementere et risiko- og vurderingsredskab (LS/RNR) og opfølgende indsatser i arrestsektoren. Den nuværende vurdering er, at formålet med at udarbejde LS/RNR ikke er til stede i varetægsperioden. Blandt argumenterne er, at mulighederne for en opfølgende indsats, særligt i de mindre arresthuse, er begrænset. Projektarbejdsgruppen anbefaler dog, at personalet i arrestafdelinger i fængslerne og arresthuse gennemfører et RNR-basiskursus for at opnå ”viden om og kendskab til RNR-principperne, risiko- og behovsvurderingen, kriminogene behov samt hvorledes disse overføres til og operationaliseres i afsonings- og handleplaner”.

Projektarbejdsgruppen foreslår også, at man undersøger, om et kortvarigt motivationsprogram vil være anvendeligt i arresthuse og arrestafdelinger, med det formål at understøtte de øvrige tiltag i arresten og forberede klienten til en måske kommende afsoning.

4.2 Modtagelse

Som del af flerårsaftalen 2013-16 er der etableret modtagelsesafsnit (flerårsaftaleprojekt, nr. 19) på alle fængsler. Det er i tilrettelæggelsen af modtagelsesafsnittene implicit, at en systematisk afdækning af klientens behov og planlægningen af indsatser, under afsoningen, først skal ske i starten af afsoningsforløbet. Ikke i perioden før dom eller overførsel til afsoning i fængsel. En af de primære årsager er, at det ikke vil være muligt at opretholde de nødvendige faglige kompetencer i det store antal (små arresthuse), og selv om den faglige kompetence kan være til stede eller tilgængelig i arrestafdelingerne og på Københavns Fængsler, er der lagt vægt på ensartethed for varetægtsarrestanter i den samlede arrestsektor.

Ved indsættelsen i arrest afholder en fængselsbetjent dog en standardiseret modtagelsessamtale, som afdækker en række grundlæggende oplysninger om klientens forhold og eventuelle problemstillinger, som der skal tages hånd om. Desuden er det vigtigt, at der ved modtagelsen foretages en afdækning af eventuelle psykiske problemer, som også foretages af en fængselsbetjent ud fra en række fastlagte spørgsmål.

4.3 Sammenhængende klientforløb

Selv om afsoningsforløbet først planlægges i forbindelse med modtagelsen på fængslet, foregår der allerede en vis udredning (for eksempel i forbindelse med deltagelse i uddannelse), og der iværksættes indsatser under varetægtsopholdet, som bør overleveres ved overførsel til fængsel eller løsladelse for at understøtte Kriminalforsorgens mål om sammenhængende klientforløb.

I Kriminalforsorgen bruges handleplaner som det centrale værktøj til vurdering af klientens behov og planlægning af den resocialiserende indsats. Gennem hele klientens proces – fra indsættelse til løsladelse og tiden derefter – er handleplanen desuden det redskab, der skal sikre videndeling og systematik i sagsbehandlingen, så indsatserne kommer til at bygge ovenpå hinanden i stedet for at starte forfra, når nye tiltag sættes i gang. Dette gælder både internt i Kriminalforsorgen og eksternt i forhold til kommunerne.

For de varetægtsfængslede er der krav om, at der oprettes en handleplan senest syv dage efter indsættelsen, hvori modtagelsessamtalen skal indarbejdes. Kravet om oprettelse af handleplaner for de varetægtsfængslede fremgår af brev af 22. januar 2014 fra direktoratet til institutionerne og var desuden et resultatkrav i 2014 (Bilag 19 og Bilag 20). Derudover er det hensigten, at handleplanen for varetægtsfængslede med længerevarende ophold løbende udbygges, når der sker en øget afdækning af den indsatstes forhold og behov for indsatser.

I den forbindelse henledes opmærksomheden på Bilag 21, gennemsnitlig opholdstid i varetægtsfængsel for afsluttede varetægtsforløb, hvor den gennemsnitlige opholdstid i 2014 var 84 dage.

4.4 Behov for digital selvbetjening under varetægt

De varetægtsfængslede har ikke adgang til digital selvbetjening. Ved indsættelsen kan klienterne få hjælp til at give fuldmagt eller blive fritaget fra Digital Post, men adgangen til digital selvbetjening under varetægt har afgørende betydning for sagsbehandlingen, og dermed for de indsatstes situation efter løsladelse. Kriminalforsorgen arbejder derfor også på at finde en løsning, men med det påkrævede sikkerhedsniveau, forventes en løsning at ville kræve personaleressourcer til kontrol med adgangen.

4.5 Beskæftigelse

For varetægtsfængslede er beskæftigelse et frivilligt tilbud. Den varetægtsfængslede kan være beskæftiget med arbejde, misbrugsbehandling eller uddannelse og enkelte steder programvirksomhed. Cirka seks ud af ti varetægtsfængslede vælger at være beskæftigede. Beskæftigelse i varetægtsperioden skal forberede den indsatte på et videre resocialiseringsforløb, uanset om vedkommende løslades efter varetægt eller går direkte til afsoning i en Kriminalforsorgens institutioner.

Formålet med beskæftigelsesretten er dels at skabe en indholdsrig og normal hverdag, dels at udvikle de indsattes personlige og sociale færdigheder, så de bliver bedre rustet til at leve og fungere i samfundet efter løsladelsen. Et af målene for Kriminalforsorgen er at lære de indsatte at klare et arbejde. Et andet er at medvirke til, at de indsattes faglige kundskaber forbedres. En god og relevant beskæftigelse er således et meget vigtigt element i udslusningen og resocialiseringen af indsatte.

Reglerne om beskæftigelse af afsonere findes i straffuldbyrdelseslovens §§ 38-42, i beskæftigelsesbekendtgørelsen og i bekendtgørelse om satser for vederlag m.v. til indsatte i Kriminalforsorgens institutioner.

Afsonere har som udgangspunkt ret og pligt til at være beskæftiget, jf. straffuldbyrdelseslovens § 38, stk. 1.

Beskæftigelsesretten kan opfyldes ved deltagelse i uddannelse, behandling, programvirksomhed og arbejde samt ved deltagelse i anden godkendt aktivitet.

Af § 39, stk. 1, fremgår det således, at valget af beskæftigelse i hvert enkelt tilfælde træffes på grundlag af en samlet vurdering af den indsattes forhold. I § 39, stk. 2, er det nærmere præciseret, at der ved valget af beskæftigelse så vidt muligt skal tages hensyn til den indsattes eget ønske og til den indsattes muligheder for at opnå arbejde eller uddannelse uden for fængslet.

Beskæftigelse ved behandling og undervisning kommer forud for beskæftigelse ved arbejde og programvirksomhed.

De indsatte beskæftiges 37 timer ugentligt og modtager beskæftigelsesvederlag for deres beskæftigelsesindsats.

Beskæftigelsesprocent

Opgjort pr. beskæftigelsestype og institutionstype

År (til og fra): 2014, 2014
 Datokørsel: 25-03-2015

	2014									
	Arbejde %	Undervisning %	Behandling %	Programvirksomhed %	Frigang %	Lovligt fravær %	Beskæftigelse %	Sygdom %	Ulovligt fravær %	Manglende arbejde %
Koncern	47	15	7	1	0	6	75	10	2	5
Lukkede fængsler	51	16	10	0	0	6	83	7	2	6
Åbne fængsler	47	22	9	1	0	5	83	11	5	2
Københavns Fængsler	41	12	1	4	0	0	59	4	0	12
Arresthuse	46	5	3	0	0	11	64	17	0	2

Måltallet for beskæftigelse i arresthusene var i 2014 fastsat til 60%. Målopfyldelsen var 64% og på koncern niveau 75%.

Beskæftigelsestallene for Københavns Fængsler og de enkelte arresthuse findes i Bilag 29.

4.5.1 Arbejde (produktion)

Beskæftigelsen ved arbejde (produktion) er et vigtigt beskæftigelsestilbud til indsatte med korte ophold i specielt arresthusene, idet beskæftigelsen fleksibelt kan tilpasses på dag til dag basis.

Beskæftigelsen ved arbejde har historisk set været bygget op omkring mindre pakke- og montageopgaver samt vedligeholdelse af egne bygninger, men produktionsvirksomheden har gennem en årrække udbygget samarbejdet med private virksomheder. Samarbejdet med private virksomheder er i høj grad med til at opdatere beskæftigelsestilbuddet og udvikle såvel indsatte som medarbejdere, og samtidigt giver det virksomhederne mulighed for at udvise social ansvarlighed.

Produktionsvirksomheden omfatter primært forskellige former for pakke- og montageopgaver, der udføres for private virksomheder i lokalområdet. En del arresthuse har desuden egenproduktion af f.eks. bæltter, tasker og forskellige former for brugskunst.

Arresthusene samarbejder med godt 200 private virksomheder.

Arresthusene må ikke udføre konkurrenceforvridende virksomhed og til at sikre korrekt priskalkulation er der udviklet et kalkulationssystem. Minutfaktorer og øvrige variable satser vedligeholdes og opdateres i god dialog og overensstemmelse med arbejdsmarkedets parter.

Intern Service og bygningsvedligehold

Intern service og bygningsvedligeholdelse omfatter primært rengøring, hvor de indsatte som gangmænd rengør ca. 85 % af den samlede bygningsmasse i arresthusene.

Derudover beskæftiges de indsatte med diverse maleopgaver og vedligeholdelse af grønne anlæg. Indsatte med faglig uddannelse vil typisk blive beskæftiget med vedligeholdelsesopgaver indenfor deres fagområde, såfremt dette er muligt.

Udover de kompetencer den enkelte indsatte erhverver i det daglige arbejde f.eks. helt basale personlige- og faglige færdigheder, er det muligt i et indtil nu beskedent omfang at gennemføre AMU-kurser.

Personale

I de største arresthuse er der medarbejdere (værkmestre) ansat til at varetage beskæftigelsen af de indsatte – primært i produktionsvirksomheden. I de mindre arresthuse varetages beskæftigelsen af fængselsbetjentene.

Driftsregnskab

For så vidt angår driftsregnskab for arresthusene 2013 henvises til Bilag 30.

De indsattes timeforbrug (klienttidsposter) i 2014 findes for så vidt angår arresthusene i Bilag 31. I øvrigt henvises til RSK der ligger inde med et betydeligt statistisk materiale.

4.5.2 Uddannelse

I alle arresthuse udbydes der undervisning. I næsten halvdelen af arresthusene leveres undervisnings-tilbud fra et nærliggende fængsel, mens den anden halvdel af arresthusene har egne timelærere tilknyt- tet (Bilag 22). Som udgangspunkt udbydes der undervisning i basale læse-, skrive- og regnefærdighe- der herunder ordblindeundervisning og forberedende voksenundervisning (FVU) samt kernefag i al- men voksenuddannelse (AVU) som er på 9.-10. klasses niveau. Derudover udbydes nogle steder ar- bejdsmarkedskurser (AMU), og det forventes at denne indsats vil blive styrket i de kommende år. AMU-undervisningen varetages af eget personale i samarbejde med eksterne AMU-udbydere. På Københavns Fængsler afvikles desuden grundforløb inden for erhvervsuddannelserne.

Antallet af udbudte undervisningstimer er dog begrænsede i arresthusene, og der har gennem de sene- ste år været en støt stigende og bred efterspørgsel af undervisningstilbud. Særligt kompetencegivende undervisning, herunder 9.-10. klasses undervisning, erhvervsuddannelsesmuligheder og muligheden for at modtage voksenvejledning efterspørges.

I 2014 opgjorde KØLS-registret at indsatte i arresthusene i alt var beskæftiget ved undervisning i 74.753 timer, jf. Bilag 31.

Der findes også særlige undervisningsaktiviteter for unge under 18 år i Københavns Fængsler, og arresthuse og arrestafdelinger er generelt forpligtede til en ekstra indsats over for unge under 18 år.

Særligt om undervisningstimer i arresthusene

Baseret hovedsagelig på en opgørelse over undervisning i arresthusene (ekskl. Københavns Fængsler) i 2014, er der ovenstående antal undervisningstimer i arresthusene. I skemaet er anført lektioner a 45 minutter. Grundlaget for antallet af timer, er at der undervises 45 uger om året.

Seks af arresthusene (Hobro, Viborg, Maribo, Køge, Svendborg og Kolding) medvirker i et forsøg med import af undervisning og vejledning i 2013-2014, som led i satspuljeprojektet Styrket uddannelse til indsatte, hvor det ugentlige antal undervisningslektioner er sat op. Antallet af undervisningslektioner er justeret igennem første år af forsøgsperioden.

Yderligere fire arresthuse har i samme periode fået en midlertidig forøgelse af undervisningstimerne som følge af en aftalt omfordeling af de medvirkende arresthuses normale lektioner (ved fængsels- eller timelærere).

Arresthus	Ca. ugentligt antal lektioner a 45 minutter	Under importforsøget, pr. 1. september 2014	Ordning (lærer fra fængsel / egen timelærer / VUC)
Område København og Nordsjælland			
Helsingør	20		Horsørød
Hillerød	6		Horsørød
Frederikssund	5		Egen lærer
Rønne	6		Egen lærer
Område Sjælland			
Roskilde	6	13	Vridsløse
Køge	12	18	VUC
Holbæk	6-7		Jyderup
Kalundborg	3		Jyderup
Ringsted	6	13	Vridsløse
Slagelse	5		Egen lærer
Næstved	6		Egen lærer
Nykøbing F	6	10	Vridsløse
Nakskov	6		Vridsløse
Maribo	6	13,5 (+ 2 UU-vejledning)	VUC
Område Fyn, Syd og Sønderjylland			
Odense	18		Søbysøgård
Svendborg	4	12	VUC
Assens	8	12	Søbysøgård
Sønderborg	4		Egen lærer
Åbenrå	4		Renbæk
Tønder	6		Egen lærer

Haderslev	4		Renbæk
Esbjerg	8		Egen lærer
Kolding	8	16 (+ 6,5 UU-vejledning)	VUC
Vejle	9		Egen lærer (dele-ordning)
Område Midt- og Nordjylland			
Herning	3		Egen lærer (dele-ordning)
Ringkøbing	5		Egen lærer
Holstebro	3-4		Egen lærer
Århus	20		Egne lærere
Silkeborg	4		Egen lærer (dele-ordning)
Randers	7-8		Egen lærer
Viborg	5	8	VUC
Nykøbing Mors	2		Egen lærer
Ålborg	20		Egne lærere
Hobro	4	16	VUC og egen lærer
Frederikshavn	4		Kragsskovhede
Hjørring	4		Kragsskovhede
Torshavn	4		Egen lærer

Importforsøg i arresthusene

Indtil udgangen af 2014 er der afviklet et to-årigt pilotprojekt med import af undervisnings- og vejledningstilbud fra uddannelsesinstitutioner i nærområdet. Undervisningen leveres af voksenuddannelsesinstitutionerne (VUC), mens Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU) er koblet på i tre af arresthusene. De deltagende arresthuse er Køge, Maribo, Svendborg, Kolding, Viborg og Hobro. (Bilag 23)

I forsøget har udgangspunktet været at dække uddannelsesbehovet, og som følge deraf er antallet af undervisningstiden øget i perioden, helt op til en tredobling af undervisningslektioner (jf. Bilag 22). Ordningen er aktuelt forlænget til medio 2015, mens der træffes afgørelse om fremtidig ordning.

Udlicitering på uddannelsesområdet

I foråret 2015 gennemføres en analyse med henblik på udlicitering af en del af uddannelsesområdet, hvilket også vil berøre arresthusene.

Anvendelse af IT i undervisningen

I arresthusene og på arrestafdelinger er der adgang til pc'er og internetadgang i forbindelse med undervisningen via et sikret pc-netværk (SKnet), men kun til et begrænset antal undervisningsrelaterede hjemmesider og uden mulighed for kommunikation med andre indsatte og udadtil.

Enkelte arresthuse er først nu ved at få etableret SKnet, hvilket skyldes pladsmangel. Herefter vil det kun være arresthuset i Ringkøbing, hvor der ikke er fundet en løsning.

Et af Kriminalforsorgens aktuelle projekter under flerårsaftalen 2013-16 er at skabe mulighed for at indsatte kan deltage i fjernundervisning på det sikrede pc-netværk. Deltagelse i fjernundervisning forudsætter fysiske rammer, der tillader, at de indsatte kan sidde i pc-lokalet uden personaletilstedeværelse.

Der er ved at blive etableret forsøg med SKnet på indsatte celler. Det sker i første omgang på den nye lukkede afdeling på Statsfængslet på Søbysøgaard. Ved nybyggeri bør der forberedes til SKnet på celleniveau.

4.5.3 Misbrugsbehandling

Der udbydes forbehandlingstilbud i alle landets arresthuse og arrestafdelinger. Formålet er at forberede og motivere varetægtsfængslede til at begynde på et egentligt behandlingsforløb ved senere afsøning eller i frihed. I forbehandlingen afdækkes også den varetægtsfængslede mere præcise behandlingsbehov, ligesom der visiteres og henvises til eventuelt senere behandlingsforløb. I juni 2011 blev også varetægtsfængslede omfattet af den såkaldte behandlingsgaranti. På arrestafdelingerne og Københavns fængsler varetages forbehandlingen af fængslet. Forbehandlingsindsatsen i arresthusene er forankret i KiF.

Et forbehandlingsforløb varer sjældent længere end seks til otte uger, og der er som udgangspunkt tale om individuelle samtaleforløb. Enkelte steder, typisk i større arresthuse, afholdes også gruppebaserede samtaleforløb.

På Københavns Fængsler er der desuden tilbud om hashmisbrugsbehandling og substitutionsbehandling.

Det årlige antal igangsatte forbehandlingsforløb i arresthusene var i 2013 1829, heraf omkring 408 på Københavns Fængsler (jf. tallene fra behandlingsleverandørerne i Bilag 35 oversigt over iværksatte forløb i 2013). For arrestafdelingerne er det oplyst, at der tilsammen i fire ud af de fem arrestafdelinger (der er ingen opgørelse fra det femte) i 2014 blev iværksat 200 forbehandlingsforløb

4.5.4 Behandlingstilbud mod vold i nære relationer

Kriminalforsorgen kan henvise klienter til behandling hos Dialog Mod Vold. Dialog Mod Vold (DMV) er et behandlingstilbud, som retter sig mod personer, som har været voldelige overfor deres

nærmeste. Målgruppen for behandlingen er samtlige Kriminalforsorgens klienter, det vil sige varetægtsfængslede, afsonere og KiF-klienter.

Behandlingen består af individuelle samtaler og/eller gruppesamtaler. Behandlingsforløbet varer som udgangspunkt et år, men behandlingsperioden vil altid være individuelt afstemt. Behandlingen kan fortsætte selvom klienten undervejs ophører som Kriminalforsorgsklient.

4.5.5 Programvirksomhed

I enkelte arresthuse afholdes korte og manualbaserede forløb i vredeshåndteringsprogrammet Anger Management. Der gennemføres programvirksomhed i arresthusene i Århus og Randers samt i Københavns Fængsler. Det er i mange arresthuse ikke muligt at stille egnede lokaler til rådighed, ligesom varetægtsfængslingens uforudsigelige varighed ofte vanskeliggør gennemførelsen af et forløb. Omfanget af programvirksomhed i arresthusene er derfor begrænset. Behovet er der dog, og det er aktuelt med korte programmer, for eksempel motivationsprogrammer. Med de nye områder som følge af Kriminalforsorgens reorganisering, forventes der at være en fordel i at kunne trække på instruktørerne til alle institutionerne.

4.6 Sport og fritid

Arresthusene skal ifølge varetægtsbekendtgørelsen så vidt muligt tilbyde varetægtsfængslede relevante fritidsaktiviteter. Formålet er at give mulighed for både fysisk og mental adspredelse i varetægtsperioden, som for mange opleves fysisk og psykisk belastende. Eksempelvis kan sportsaktiviteter være vigtige for at afbøde for den fysiske belastning et varetægtsophold kan medføre.

Arresthusenes fritidstilbud er ofte mere begrænsende end fængslernes, men kan spænde fra bibliotekservice over deltagelse i enkeltstående kulturarrangementer til idræts- og træningsaktiviteter. Langt de fleste arresthuse har indrettet mindre træningslokaler, hvor varetægtsfængslede blandt andet kan udføre kredsløbstræning.

Mange arresthuse er udfordret på både personaleressourcer og fysiske rammer i forhold til at kunne udbyde et rimeligt mindstemål af sports- og fritidsaktiviteter. Et punkt Ombudsmanden også med jævne mellemrum har været opmærksom på.

At sport er vigtigt for mange, afspejles også i opfølgende analyser på Kriminalforsorgens brugerundersøgelse fra 2013. Analyserne tyder nemlig på, at indsattes positive oplevelse af mulighederne for at aktivere sig i fritiden er af særlig betydning for den generelle tilfredshed. For indsatte i arresthusene er det endda dét forhold, der – hvis det er opfyldt – mere end noget andet er med til at øge sandsynligheden for, at de indsatte også er tilfredse alt i alt.

4.7 Kontakt til familie og venner

Kontakt til familie og venner under varetægt og afsoning er vigtig for den indsatte af mange grunde.

Den indsatte kontakt til børn og anden familie er imidlertid ikke kun vigtig for den indsatte selv, men i høj grad også for de pårørende, da en god kontakt kan afbøde det savn, pårørende – og især børnene – lider under, når en far eller mor er varetægtsfængslet eller afsoner en dom.

4.8 Besøg, breve, udgang med mere

En varetægtsfængslet kan som udgangspunkt modtage *besøg* af sine pårørende. Besøg er normalt af én times varighed, men bør generelt udvides, når det er børn, der besøger. For varetægtsfængslede, der er isolerede efter rettens bestemmelse eller har besøgs- og brevkontrol, er det politiet, der træffer afgørelse om og eventuelt overværer besøg.

Varetægtsfængslede kan, som udgangspunkt, frit modtage og afsende *breve*. I de tilfælde hvor den varetægtsfængslede har besøgs- og brevkontrol, skal brevene dog gennemses af politiet. En varetægtsarrestant kan normalt, men i begrænset omfang, få tilladelse til at *telefonere*. Er der besøgs- og brevkontrol gives der kun i helt særlige tilfælde lov til at ringe hjem, og så skal politiet overhøre samtalen.

Varetægtsfængslede kan undtagelsesvis få *udgangstilladelse* med ledsager for kortere tidsrum, når særlige omstændigheder taler for det, for eksempel hvis en nærtstående er alvorligt syg, eller for at deltage i en nærtståendes begravelse.

4.9 Sundhedsmæssig betjening

Psykiatrisk bistand

Psykiatrisk bistand af varetægtsfængslede varetages af lokalt tilknyttede psykiatere (på Københavns Fængsler og nogle af fængslerne) eller psykiatriske konsulenter. På Kriminalforsorgens flerårsaftale for 2013-2016 er der afsat midler til ansættelse af psykiatriske konsulenter i alle arresthuse med det formål, at der fremover skulle være mulighed for psykiatrisk bistand til de indsatte på en hurtig og lettilgængelig måde, hurtigere diagnosticering og behandling af indsatte med psykiske problemer, og mere viden hos personalet om, hvordan psykisk syge indsatte skal behandles.

Det har været forbundet med store problemer at få ansat de psykiatriske konsulenter. Status januar 2015 er, at der er ansat psykiatere i 30 ud af landets 36 arresthuse. To af de arresthuse, der mangler, er dog midlertidigt lukket.

De arresthuse, der har psykiatriske konsulenter tilknyttet, har positive erfaringer med ordningen. Det giver tryghed, at der er en psykiater i arresthuset, som løbende kan følge klientellet, at personalet har gavn af at kunne rådføre sig med psykiateren om psykisk syge indsatte, og at ordningen forbedrer muligheden for at få overført psykisk syge indsatte til psykiatrisk afdeling på et sygehus.

Det forventes, at det med en forventet etablering af klientvendt videokonference ("Video 3") på Anstalten ved Herstedvester inden sommer, vil blive muligt, at psykiateren derfra vil kunne betjene arresthusene i Frederikshavn, Hobro, Randers og Nykøbing Mors. Dette dog kun i det omfang, at der ikke er fristforlængelsessager på de pågældende tidspunkter, de har nemlig førsteret.

Sundhedsbetjening

COWI har i 2013 foretaget en analyse for Kriminalforsorgen af besparelspotentialer i sundhedsbetjeningen af indsatte i fængsler og arresthuse (Bilag 24).

Rapportens afsnit 1.1 opsummerer overordnet om organisering af sundhedsbetjeningen og de indsattes behov:

"Alle fængsler og arresthuse har tilknyttet en eller flere læger. Alle fængsler og større arresthuse har desuden ansat sygeplejersker til at varetage en række sundhedsfaglige opgaver, herunder medicinbehandling. Mange fængsler og enkelte arresthuse har endvidere fastansatte psykiatere eller psykologer. De fleste fængsler og arresthuse har ydelsesbestemte aftaler med privatpraktiserende tandlæger. Et fængsel har etableret samarbejde med den kommunale tandpleje, og tre fængsler har en fastansat tandlæge. Ca. halvdelen af fængslerne og Københavns Fængsler har egen tandlægeklinik, hvor den tilknyttede tandlæge har konsultation typisk en gang om ugen. De indsatte henvises efter behov til sygehus, psykolog, andre speciallæger, fysioterapeut mv. I mange tilfælde indebærer det, at den indsatte skal køres til behandling uden for fængslet eller arresthuset.

Samlet kan man sige, at sygdomsbilledet blandt de indsatte afspejler en population af yngre mænd, der er stærkt præget af psykiske problemer, misbrug og problemer med bevægeapparatet, som hænger sammen med en voldsom livsførelse, dårlig livsstil og undertiden forkert træning."

Medicinbehandling

Kun de større arresthuse har tilknyttet en sygeplejerske, der kan varetage indkøb og dosering af medicin til de indsatte. Når der ikke er en sygeplejerske ansat, udføres ophældning af medicin i arresthusene af fængselsbetjente, som forestår opgaven efter delegation fra lægen. COWI's rapport peger på, at fængselsbetjentenes manglende uddannelse øger risikoen for fejl og påvirker arbejdsmiljøet og øget risiko for stress blandt fængselsbetjentene. Som opfølgning på rapporten er der, jf. anbefalinger fra en efterfølgende nedsat projektgruppe (Bilag 25), iværksat en opkvalificering for fængselsbetjente i samtlige arresthuse i landet, som forventes afsluttet i 2015.

Samtidig vurderer projektgruppen, at den igangværende reorganisering i Kriminalforsorgen kan give mulighed for en bedre udnyttelse af sundhedspersonalets viden og kompetencer på tværs af områder og dermed en bedre faglig løsning af medicinbehandling i arresthusene.

Telemedicin

På baggrund af COWI's rapport arbejder Kriminalforsorgen videre med at afklare, om telemedicin kan bidrage til effektiviseringer, besparelser og eventuelt kvalitetsløft.

4.11 Yderligere om sundhed

COWI har i januar 2013 afgivet en rapport om "Besparelspotentialer i sundhedsbetjeningen af indsatte i fængsler og arresthuse" se Bilag 24).

Denne rapport og dens forslag til besparelser har dannet udgangspunkt for en "Indstilling om sundhedsbetjeningen i Kriminalforsorgen", afgivet i november 2013 af projektgruppen for Projekt nr. 35i, se Bilag 25.

Sammenfattende anbefaler projektgruppen:

Generelt

- At der arbejdes på at udvikle fælles standarder – blandt andet ved at undersøge muligheden for at indføre en fælles Elektronisk Patient Journal (EPJ) og herunder belyse omkostningerne hertil
- At der fremover udarbejdes ledelsesinformation til alle fængsler og arresthuse om omkostningerne til sundhedsbetjeningen med mulighed for relevant benchmarking
- At der efter regionaliseringen indgås strategiske samarbejdsaftaler institutionerne imellem med henblik på at høste stordriftsfordele
- At institutionerne etablerer samarbejde om den daglige sundhedsbetjening og vagtordninger

Aflønning af læger og sygeplejersker

- At de enkelte institutioner overvejer, om normeringen er velbegrundet og reducerer denne, hvis den er højere end gennemsnittet
- At institutionerne søger samarbejdspartnere i andre fængsler med henblik på en bedre udnyttelse af ressourcerne
- At institutionerne genforhandler kontrakter med lægerne, hvis disses honorarer overstiger gennemsnittet
- At der udarbejdes fælles standarder for læge- og sygeplejerskebetjening
- At der – blandt andet med henblik på at etablere fælles standarder – afholdes årlige møder for det sundhedsfaglige personale i Kriminalforsorgen

Tandbehandling

- At der sker en fortløbende faglig og administrativ monitorering af området
- At der sker en ændring af registreringen af økonomien på området
- At der sker en udvidelse af tandlægekonsulentens tilknytning til Kriminalforsorgen
- At institutionerne undersøger, om der kan etableres samarbejde med den kommunale tandpleje

- At institutionerne er opmærksomme på, at der er mulighed for at søge særligt tilskud til varetægtsfængslede
- At institutionerne er opmærksomme på, at unge under 18 år har ret til gratis tandbehandling

Medicin

- At Kriminalforsorgen etablerer en lægemiddelkomité
- At institutionerne er opmærksomme på den særlige rabat, som Kriminalforsorgen er berettiget til

Andre sundhedsydelse

- At institutionerne er opmærksomme på at indkøbe sygeplejerartikler via Kriminalforsorgens indkøbsportal
- At institutionerne er opmærksomme på, at fysioterapi alene ydes efter lægelig henvisning
- At fysioterapi som udgangspunkt tilrettelægges som selvtræning eller træning på hold
- At institutionerne er opmærksomme på, om der er henvisninger til speciallæge, der kan afvente løsladelsen
- At Kriminalforsorgen udarbejder en strategi for anvendelse af Telemedicin i de danske fængsler
- At institutionerne søger tilskud til varetægtsarrestanter og korttidsafsonere til medicin, tandlæge, fysioterapeut og psykolog m.v.
- At institutionerne er opmærksomme på reglerne om enkelttilskud til medicin

5. Kobling til øvrige myndigheder

5.1 Samarbejde med kommunerne om God Løsladelse

En væsentlig del af Kriminalforsorgens resocialiserende indsats består i at planlægge den tilværelse, der skal følge efter afsoningen. Målet er, at der ved løsladelsen er sikret bolig og penge at leve for, ligesom der skal være taget hånd om problemer vedrørende familie, netværk, arbejde, uddannelse, behandling og så vidt muligt gæld. Indsatsen forudsætter et godt samarbejde og en høj grad af koordinering med andre myndigheder, i særdeleshed den indsatte bopælskommune. Kriminalforsorgen arbejder blandt andet med denne opgave i regi af initiativet God Løsladelse, der gennem blandt andet samarbejdsaftaler med kommunerne søger at løse de ofte komplekse socialfaglige problemer, der kan knytte sig til en løsladelse (Bilag 26)

Varetægtsfængslede er en gruppe, det i sagens natur kan være særligt udfordrende at skabe en god løsladelse for. En varetægtsfængslet kan nemlig – modsat en afsoner – løslades med få timers varsel, og det er derfor vigtigt, at der tages stilling til og hånd om vedkommendes forhold så hurtigt som muligt allerede ved indsættelsen. Kriminalforsorgen har, fra de første samarbejdsaftaler i Projekt God Løsladelse blev indgået, opfordret kommunerne til at skrive varetægtsfængslede ind i aftalerne. Omkring en tredjedel af samarbejdsaftalerne indeholder i større eller mindre grad beskrivelser af varetægtsfængslede muligheder og kontakter til kommunen. Internt i Kriminalforsorgen arbejdes desuden parallelt med i højere grad at inddrage arresthusene i opgaven med God Løsladelse.

Der findes ingen effektmålinger af myndighedssamarbejdet omkring udslusning, hverken i Danmark eller i sammenlignelige lande. En del evalueringer peger dog på, at det er meget tids- og ressourcekrævende at etablere samarbejdsrelationer, og at samarbejdets succes ofte er personafhængig. Derudover er det afgørende, at der iværksættes en stabil og kontinuerlig social indsats, og at indsatsen koordineres mellem de ofte mange myndigheder.

5.2 Samarbejde med øvrige aktører

Eksternt samarbejder Kriminalforsorgen ikke kun med kommunerne om at skabe gode løsladelser, men også med en lang række andre offentlige såvel som private aktører. Herunder Den Sociale Rets- hjælp, offentlige og private aktører på misbrugsbehandlingsområdet, Ungdommens Uddannelsesvej- ledning, JobUpdate samt organisationerne JUVU, High:five og Exit, der arbejder med at skabe ud- dannelses- og beskæftigelsesmuligheder for indsatte efter løsladelse.

6. Økonomi

Københavns Fængsler og statsfængslerne har hidtil fået udmeldt en samlet økonomisk ramme i en resultatkontrakt.

Arresthusene har været normativstyrede (dvs. fået tildelt årsværk/timer) og fået en driftsbevilling til hvert enkelt hus.

Med den nye områdestruktur er der i 2015 udmeldt en samlet resultatkontrakt til hvert område. Arresthusenes økonomi er i 2015 tentativt lagt ind i områdernes resultatkontrakt på baggrund af en nyudviklet ressourceallokeringsmodel. Normativstyringen af arresthusene fortsætter i 2015.

Her skal blot omtales en summarisk oversigt over udgifter per fangedag.

6.1 Udgifter pr. fangedag

Nedenstående tabel viser udgifter pr. fangedag for arrestpladser i perioden 2010-2013. I tabellen er medtaget pladser i arresthuse, pladser på Københavns Fængsler samt arrestpladser i lukkede og åbne fængsler.

Det bemærkes, at der er arrestpladser i de tre lukkede fængsler Statsfængslet i Nyborg, Statsfængslet Østjylland samt Statsfængslet i Vridsløselille. Henover perioden er der mindre udsving i antallet af arrestpladser på de lukkede fængsler.

I de åbne fængsler varierer antallet af arrestpladser i perioden 2010-2013. Af anmærkningen under tabellen fremgår, i hvilke åbne fængsler, der har været arrestpladser de enkelte år.

Tabellen viser, at den laveste pris pr. fangedag er i arresthusene, mens arrestpladser i de lukkede fængsler tegner sig for den højeste pris. Der er relativt store udsving i prisen pr. fangedag i de åbne fængsler henover perioden. Det hænger sammen med forskelle i, hvilke åbne fængsler der henover perioden har arrestpladser.

Pris pr. fangedag for arrestpladser fordelt på institutionstype, 2010-2013

2015-prisniveau, kr.	2010	2011	2012	2013
Arresthuse	1.324	1.335	1.428	1.431
Københavns Fængsler	1.657	1.646	1.671	1.644
Arrestpladser i lukkede fængsler	1.968	1.851	1.819	1.699
Arrestpladser i åbne fængsler	1.322	1.549	1.632	1.632
Anm. Arrestpladser i åbne fængsler: Arrestpladser i det enkelte fængsel er medtaget, hvis pladserne har været anvendt som arrestpladser hele året. I 2010 er medtaget arrestpladser på Kragsskovhede, i 2011 Kragsskovhede og Horserod, i 2012 Horserod, Jyderup, Kragsskovhede og Renbæk, i 2013 Horserod og Jyderup.				

7. Personale

Oplysninger om personaleforbrug findes i Direktoratet for Kriminalforsorgen og i Københavns Fængsler og statsfængslernes udmeldte bevilling. For så vidt angår arresthusene er normativet for det enkelte arresthus (fængselsbetjente, overvagtimestre og arrestforvarere) gengivet i Bilag 11.

I Koncernledelsen er det besluttet, at der skal gennemføres en større kortlægning af medarbejder- og ledelsesdata på alle Kriminalforsorgens institutioner.

Data fra kortlægningen skal bidrage til:

- At der tegnes organisationsdiagrammer for alle institutioner med antal ledere og medarbejdere fordelt på afdelinger, samt specifikation af personalegrunddata, funktion/opgaver, samt grunduddannelse og relevant lederuddannelse
- At områdedirektørerne på baggrund af kortlægningen kan beregne konsekvenserne for 2-3 opstillede forslag til ny institutionsstruktur, samt forslag til revideret ledelsesstruktur
- At der på institutionsniveau kan redegøres for væsentlige interne og eksterne samarbejdspartnere
- At opdatere data i lønsystemet
- At sikre, at områdekontorerne efterfølgende kan kvalitetssikre den enkelte institutions dimensionering

Under hensyn til den forventede omstrukturering er foranalysegruppen ikke gået nærmere ind på personaleforbrug.

7.1 Børneansvarligordningen

Fra 2010 til 2012 gennemførte Kriminalforsorgen i samarbejde med Institut for Menneskerettigheder et pilotprojekt, hvor der blev udpeget børneansvarlige i fire af Kriminalforsorgens institutioner. Erfaringerne fra projektet var positive. Der blev derfor i 2013 iværksat et fireårigt, landsdækkende projekt med udpegning af børneansvarlige i samtlige arresthuse og fængsler (Bilag 27). Projektet er finansieret via flerårsaftalen og løber frem til udgangen af 2016. Siden efteråret 2013 har der således været omkring 75 børneansvarlige fordelt på 50 institutioner. Funktionen har til formål at styrke relationen mellem indsatte og deres børn, og at forbedre børnenes vilkår, når de kommer på besøg i fængslerne. Det er de børneansvarliges opgave at arbejde for gode rammer for børnenes besøg og for en kultur i besøgsafdelingerne, hvor børnene tages godt imod, at tale med deres kollegaer om hvordan de kan snakke med de indsatte om eventuelle problemer i forhold til at bevare kontakten med deres børn, og at motivere de indsatte til at tale med deres børn om forhold, der har indflydelse på børnenes liv.

Timetildelingen til de børneansvarlige afhænger af institutionens størrelse. I arresthusene er der afsat mellem 5 og 17 timer om måneden til de børneansvarlige, på Københavns fængsler er timetallet 63, mens arrestafdelingerne har andel i timerne til det samlede fængsel (Bilag 28). Afhænger af institutionens størrelse.

7.2 Uddannelsesteams

I forbindelse med et forsøg i 2013-14 i seks arresthuse, hvor undervisning og vejledning er blevet leveret af eksterne uddannelsesinstitutioner, har der været positive erfaringer med etablering af uddannelsesteams blandt fængselsbetjentene, som har varetaget en række administrative og koordinerende opgaver omkring uddannelsesindsatsen og medvirket til at understøtte uddannelsesindsatsen.

Opgaverne i uddannelsesteamet har i projektperioden været understøttet ved midler til afløsning af betjentene i uddannelsesteamet til møder, temadage med videre. I 2013 blev der forbrugt sammenlagt 389 afløsningstimer i de seks arresthuse. I 2014 var antallet af afløsningstimer cirka 500. Antallet dækker over en stor forskel i timeforbrug mellem de deltagende arresthuse fra 15-150 timer i de enkelte arresthuse. Forskellen skyldes blandt andet forskel på mødeaktivitet og forskel på om uddannelsesteamet har bestået af dagligt personale eller personale, som skulle kaldes ind på vagt for at deltage i møder mv.

7.3 Særligt om døgntjeneste

I forbindelse med forskellige overvejelser omkring rådighedsvagterne i arresthusene kan der konstateres både fordele og ulemper ved en ændring af døgnvagter til oppegående nattjeneste eller til en deling af døgnvagten.

Generelt kan det siges, at medarbejderne i arresthusene, som har døgnvagter, betragter det som en meget attraktiv tjeneste, selv om man er på arbejde 24 timer af gangen. Det ses tydeligt, når der er opslag på ledige stillinger i arresthuse med døgnvagter, her er væsentlig flere ansøgere end til tjenestesteder med oppegående nattjeneste.

Fordele ved døgnvagter

- Medarbejderne finder de 24 timers tjeneste meget attraktiv, da det giver mere samlet frihed til medarbejderen
- Sygefraværet er meget lavt i arresthuse med døgnvagter – der er stort set ikke noget korttidssygefravær og barns 1. og 2. sygedag
- Medarbejderen har mulighed for at gøre opstart på sager færdig, når man er der i 24 timer, det er derfor ikke så ofte, at der skal gives en overlevering til kollegaen

Ulemper ved døgnvagter

- Den meget koncentrerede tjeneste gør, at der er mulighed for ekstrajob uden for Kriminalforsorgen – kan betyde at medarbejderen er i tvivl om, hvad der er hovederhverv
- Den lange tjeneste kan betyde, særligt hvis der har været opkald om natten, at medarbejderen ikke fysisk og psykisk er så frisk og årvågen dagen efter
- Da der kan være mange fridage mellem døgnvagterne, kan det være svært at lave en kontinuitet i sagsbehandlingen for klienterne
- Da Kriminalforsorgen har ønskeplanlægning, har medarbejderen mulighed for, hvis de ønsker det, at lægge mange vagter i weekender og på helligdage
- Det kan generelt være svært at lede medarbejdere der kun kommer på arbejde 6-7 gange om måneden
- Der er mange medarbejdere i døgnarresthuse der ikke ønsker ændringer i deres dagligdag, da de ønsker at arbejdsrutiner skal være som det altid har været

Beregning over omkostninger ved ændring af døgnvagter til oppegående nattjeneste i arresthusene

Den samlede merudgift i arresthusene udgør jf. nedenstående beregning ca. 29 årsværk og ca. 2 mio. kr. i særlige ydelser - svarende til en udgift på ca. 12,5 mio. kr.

Omkostninger ved at ændre døgnvagt til oppegående nattjeneste:

Der er 28 mindre arresthuse (56 døgnvagter) og 3 større arresthuse (5 døgnvagter), som har rådighedsvagter - samlet er det i alt 61 rådighedsvagter.

Rådighedsvagter på tjenestestedet honoreres med $\frac{3}{4}$ -tid af den faktiske tid som arbejdstid, svarende til at fx 8 timers rådighedsvagt honoreres med 6 timers arbejdstid.

I november 2013 blev der gennemført nogle besparelser i arresthussektoren som betød, at inkludering og opmønstringstider blev ændret således:

- At bemanningen om formiddagen påbegyndes kl. 7.00, i weekender dog kl. 8.00 – det vil sige, at opmønstringen først kan påbegyndes kl. 7.00 på hverdage og kl. 8.00 i weekenderne.
- At bemanningen om eftermiddagen fastsættes til perioden fra kl. 15.00 til 21.00 – afmønstringen skal således være afsluttet kl. 21.00 i arresthusene.
- Bemanningen om natten påbegyndes kl. 21.00 i arresthusene til kl. 7.00 på hverdage og i weekender til kl. 8.00

Det betyder, at en døgnvagt typisk honoreres med 21 timer og 53 minutter på hverdage og i weekenderne med 21 timer og 45 minutter.

Hvis der er opkald i rådighedsvagten, tilskrives timerne som overarbejde uden procenttilskrivning i arresthusene. En opgørelse over opkald i arresthusene i de 2. første kvartaler af 2014 viser, at der i arresthusene er noteret opkald for ca. 3.000 timer, svarende til ca. 6.000 timer på et år.

Ved at ændre rådighedsvagterne til oppegående nattjeneste, vil det i de 31 arresthuse betyde et samlet timeforbrug på ca. 44.500 timer (61 x 2 x 365) + ændring af mødetider (115 * 33 = 3.800) samlet 48.300 timer fratrukket 6.000 opkaldstimer), svarende til **27,1 årsværk** (42.300 timer: 1.560 arbejdstimer).

En udvidelse af normativerne med ca. 27,1 årsværk vil også betyde en udvidelse af arresthusets variable timeramme til dækning af sygefravær, møder mv. på ca. 100 timer pr. medarbejder, svarende til **ca. 1,7 årsværk**.

Hertil kommer udbetaling af særlige ydelser for ubekvem arbejdstid (natpenge) og kompensationstimer (H-timer) for ubekvem arbejdstid. Hvor der dog skal ske en modregning for de opkald der har været i rådighedstiden.

Kompensationstimer honoreres på samme måde som arbejdstiden, altså med ¾-tid svarende til 6 timer pr. nat. Ved en oppegående nattjeneste skal honoreres for samtlige 8 timer, hvorfor der optjentes ca. 46.000 kompensationstimer (herfra skal fratrækkes 6.000 timer). Omregnet til H-tid bliver det en merudgift på ca. **2,1 årsværk** (omregningsfaktor er 3 fritimer for hver 37 timers tjeneste i tidsrummet kl. 17-06).

Natpenge, i dag honoreres en rådighedsvagt kun for halvdelen af vagten, svarende til 4 timer pr. nat. Det forudsættes, at der også skal honoreres for natpenge for samtlige 8 timer, hvorfor der bliver en merudgift på ca. **ca. 2 mio. kroner**, når der er modregnet for opkald (61 vagter x 4 timer x 365 dage (fratrukket 6.000 timer) x 22,32 kr.).

7.4 Særligt om transport

Spørgsmålet om transport af indsatte i arrestsektoren har været genstand for overvejelser igennem mange år.

I 2012 afgav en arbejdsgruppe under Kriminalforsorgen indstilling vedrørende transport og retsfremstilling af indsatte. Indstillingen indeholder beskrivelse af problemstillinger på transportområdet og forslag (se Bilag 32).

En række af indstillingens forslag er efterfølgende gennemført. Et ajourført situationsbillede kan indhentes hos SIK.

Her skal blot anføres, at repræsentanter for Politiet og Kriminalforsorgen i oktober 2012 konstaterede, at der ikke var baggrund for at etablere en, for Politi og Kriminalforsorg, fælles transportenhed (se Bilag 33).

8. Bilag

8.1 Bilag til rapportens indhold

Bilag 1 – Kriminalforsorgens statistik 2013

Bilag 2 – Klientundersøgelsen 2011

Bilag 3 – Gennemsnitlig belægning i arrestsektoren 2011-2014 - Fordelt på statsborgerskab

Bilag 4 – Rapport om fleksibel anvendelse af Kriminalforsorgens kapacitet, april 2010

Bilag 5 – Notat til Arresthusanalysegruppen vedrørende fremskrivning af behovet for arrestpladser

Bilag 6 – Notat om Kriminalforsorgens kapacitet, oktober 2012

Bilag 7 – Pct. Dage, hvor kapacitetsudnyttelse var over 100%, 2011-2014

Bilag 8 – Gennemsnitlig belægsprocent for arrestpladser, 2011-2014

Bilag 9 – Dokument 37: Estimeret gennemsnitlig opholdstid i de enkelte arresthuse, excl. arrestafdelingerne. Fordelt efter område

Bilag 10 – Gennemsnitlig opholdstid som varetægtsarrestant i arresthusene, excl. arrestafdelingerne

Bilag 11 – Oversigt over visse sikkerhedsmæssige forhold i arresthuse og Københavns Fængsler

Bilag 12 – Kriminalforsorgen vedligeholdelsessyn inkl. Teknisk syn 2014 – Vestre Fængsel

Bilag 13 – Kriminalforsorgen vedligeholdelsessyn inkl. Teknisk syn 2011 – Blegdamsvejens Fængsel

Bilag 14 – Bygningsoversigt

Bilag 15 – Årsafrapportering om øget sektionering år 2013

Bilag 16 – Screeningsprojektet for psykisk sygdom, 2013

Bilag 17 – Ungebekendtgørelsen og ungevejledningen

Bilag 18 – Delindstilling om 26 udvikling af RNR til fængsler

Bilag 19 – Vejledning til resultatkontrakter for 2014

Bilag 20 – Oprettede handleplaner

Bilag 21 – Dokument 70 – Afsluttede varetægtsfængslinger i medfør af retsplejeloven eller udlændingeloven. Fængsler og arresthuse 2011-2014

Bilag 22 – Notat om undervisningstimer i arresthusene

Bilag 23 – Forsøg med import af undervisning i seks arresthuse 2012-2015 – Midtvejs evaluering af erfaringer og foreløbige virkninger i importforsøget

Bilag 24 – Besparelspotentialer i sundhedsbetjeningen af indsatte i fængsler og arresthuse. COWi, januar 2013

Bilag 25 – Indstilling om Sundhedsbetjeningen i Kriminalforsorgen, projekt nr. 35i

Bilag 26 – Projekt God Løsladelse, Servicestyrelsen

Bilag 27 - Projektbeskrivelse, Børneansvarlige

- Bilag 28 – Timefordelingen blandt de børneansvarlige for 2015**
- Bilag 29 – Beskæftigelse opgjort pr. beskæftigelsestype og institutionstype**
- Bilag 30 – Driftsregnskab for arresthuse, 2013. Fordelt på områder**
- Bilag 31 – Samtlige bogførte klienttidsposter (timer) i 2014**
- Bilag 32 – Indstilling vedrørende transport og retsfremstilling af indsatte i Kriminalforsorgen, maj 2012**
- Bilag 33 – Notat af 27. oktober 2012 om transportområdet**
- Bilag 34 – Brugerundersøgelsen 2013**
- Bilag 35 – Iværksatte, gennemførte og afbrudte behandlingsforløb i fængsler og arresthuse i perioden 1.1.2013 - 31.12.2013**
- Bilag 36 – Diagram over Kriminalforsorgens nye struktur**
- Bilag 37 – Generelle krav til moderne og tidssvarende institutioner under Kriminalforsorgen**

8.2 Yderligere bilag

Fortegnelse over supplerende materiale til konsulentfirmaet, der kan rekvireres ved projektlederen.

Bilag Y1 - Årsrapportering 2013 for flerårsaftaleprojekt om psykiatriske konsulenter

Bilag Y2 - Flow - Afgang af indsatte fra arresthuse fordelt på regime m.v.

Bilag Y3 - Notat om arrestpladser i åbne og lukkede fængsler

Bilag Y4 - Projektbeskrivelse for børneansvarlige

Bilag Y5 - Behandlingsindsatsen mod stofmisbrug i fængslerne i 2012

Bilag Y6 - Positiv udvikling i Kriminalforsorgen

Bilag Y7 - Dokument 33 - Antal hensættelser i arresthuse fordelt på område

Bilag Y8 - Cpi-forum - Transport af arrestanter og varetagelse af besøg m.v. mellem politikredsene

Bilag Y9 - Notat om foranalyse af arresthussektoren

Bilag Y10 - Rocker-bande situation. Ophævelse af fordelingsnøgle

Bilag Y11 - Dokument 28 - Gennemsnitlig belægning af arrestanter i arrestsektoren fordelt på politikreds

Bilag Y12 - Gennemsnitlig belægning i arrestsektoren fordelt på statsborgerskab

Bilag Y13 - Gennemsnitlig belægning i arrestsektoren - fordelt på regioner og bopælskommune 2011-2014

Bilag Y14 - Gennemsnitlig belægning i arrestsektoren fordelt på kommuner

Bilag Y15 - Gennemsnitlig belægning i arrestsektoren - fordelt på regioner og politikreds 2011-2014

Bilag Y16 - Gennemsnitlig opholdstid opgjort i dage

Bilag Y17 - Bilagsdokument 37 Estimeret gennemsnitlig opholdstid i de enkelte arresthuse, excl. arrestafdelingerne - Fordelt på områder

Bilag Y18 - Bilagsdokument 37.a Estimeret gennemsnitlig opholdstid i de enkelte arresthuse, excl. arrestafdelingerne